

Selmeczbányai Hetilap

VEGYES TARTALMÚ HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is ezimzendő.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számítottak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

A rendőr mint mentő.

„Baleset mindenkit érhet“ czim alatt e lapokban megírt cikkem kiegészítésül most még közlöm, hogy felfogásom szerint a vidéken, ott t. i. ahol orvos-egyetem nincs, a rendőrség lehet csak a mentőintézmény szervezője s a rendőr és a csendőr lehet csak mentő.

A mentőnek orvosi képzettséggel nem kell bírnia, mert ha elvül állítjuk fel ezt, sohasem lesz nálunk a mentő-intézmény általánosítva, nem pedig azért, mert túl nagy költséggel terhelné az államot, sőt az orvoshiány miatt kivihetetlen is.

Megengedem azt, hogy az orvos-szakértő közegekkel alakított mentő-intézmény ideális, jó volna, de a mi helyzetünkben ma, mikor semminő mentő-intézményünk nincsen, — eltekintve a két önkéntes mentőegyesülettől — meg kell elégednünk a tán kevésbé ideálisan jó, de azért minden esetre beváló azzal a tervvel, mely szerint a rendőrség volna a mentő-intézmény végrehajtó közege, a rendőr a mentő.

Hogy e terv kivihető, s hogy a rendőr mint mentő, teljesen betölti feladatát, tapasztalatból tudom.

Városunkban a mentő-intézmény létesítve van és pedig abban a tervvel és formában, mint azt egy előbbi cikkemben kifejtettem: a mentők a rendőrök. Az első segélynyújtást, a mentő hivatását kifogástalanul, jó betölti a két hónapi tanfolyamban az első segélynyújtás módozataira beoktatott rendőrtisztikar és rendőrszolgálat.

Mint hogy az államosítás kérdése még nem tudni mikor lesz megoldva s minthogy azt hiszem, hogy az ország minden rendőrsége élénken érzi a mentő-intézmény hiányát, jó szolgálatot teszek, azt hiszem, ha röviden már most ismerletem városunk mentő-intézményét.

Mint említettem, a rendőrség — tiszték és legények képezik a mentő-szervezetet. A szakvezetés a törvényhatósági főorvos kezében van, s minthogy rendőr orvosunk nincsen — s én azt hiszem sok helyt nincsen — a kitanítást és folytonos gyakorlást szíveségből egy humanus érzésű a közjó érdekeit szíven viselő orvos dr. Tóth Imre teljesíti s azt hiszem, ilyen máshol is akad. A kitanítás a téli időszakban történik, a mikor két hónapig tart, naponként két órát, a segélynyújtásra való beoktatás és gyakorlás. A kitanítás elméleti és gyakorlati s felölel mindent, ami az első segélynyújtásához szükséges s amit a mentőnek tudnia kell. Különös súlyt fektetünk a gyakorlati kiképzésre s ezért mentőgyakorlatok vannak a vasárnapi általános kihallgatásoknál. — A folytonos tanítás és gyakorlás után annyira vagyunk, hogy mindegyik rendőrtisztviselőnk és legényünk képes arra, hogy az első segélynyújtást kifogástalanul elvégezze.

A sikeres mentőműködéshez szükséges volt mentőszereknek beszerzése.

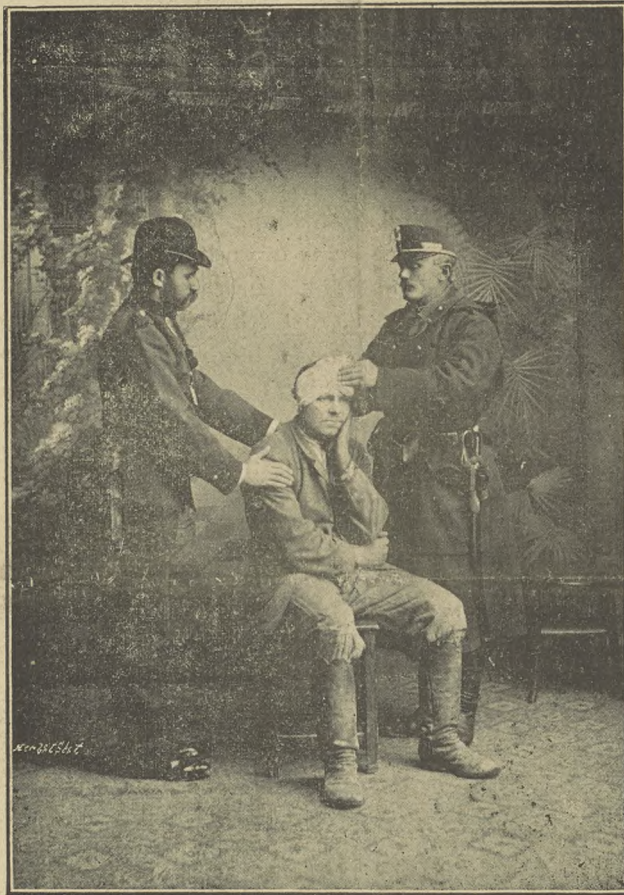
Rendőreink el vannak látva mentőtáskákkal, melyekben az első segélynyújtásához szükséges szerek: pólyák, vatta, egyszerű kötőszerek, olló, Dower-por s más gyógyszerek vannak elhelyezve.

A rendőrkapitányi hivatal napos-tisztai szobájában van ezenkívül egy kisebb mentőláda, melyet nagyobb s tömegesebb sérüléseknél használunk, továbbá egy nagyobb mentőszekrény a szerek tartására.

Ez a rendőrség mentő felszerelése, melyet időről-időre kevés költséggel szaporítani s tökéletesíteni lehet.

Ilyen nálunk a mentő-intézmény, mely — önérettel mondhatjuk el — ma is kielégítő s biztosan remélhetjük, hogy idővel tökéletesbül fog.

Főlöszlegesen tán azokat az előnyöket felsorolnom, melyek rendőrségünknek ez újabb és elég szakszerű hivatásával járnak. Mi vidéki rendőrségek, a hol a rendőrorvosi állások nem igen vannak rendszeresítve s annál kevésbé van meg az, hogy orvos álljon a rendőrség szolgálatára állandóan, eléggé tudjuk azt, hogy mennyire megbénító hatással volt akárhány esetben a gyors eljárásra az orvos hiánya. Hogy egyszerű

A selmeczbányai rendőrök mint mentők.

A selmeczbányai rendőrök mint mentők.

példát hozzak föl, sokszor megtörtént, hogy véres verekedést jelentettek be a város valamely távol eső részéből. A kiszálláshoz orvos szükséges, mert nem tudni mi történt, talán súlyos sebesültek vannak. Nosza! orvost keresni. Legjobb esetben bele telt egy óra, a míg egyet találtunk, pedig aránylag elég sok orvos lakik itt.

Magam jelen voltam egy verekedési esetről, melynél a verekedők egyike vérvesztés következtében súlyos beteg lett, míg ha idején kap segélyt, számba sem jött volna a baja.

Ma már nem futkosunk orvosért, a legszükségesebb segélyt magunk el tudjuk végezni és azután jön a szakszerű orvosi kezelés s az előbbihez hasonló sajnálatos esetek többé nem fordulhatnak elő.

De van még egy előnye rendőri mentő-intézményünknek, a melyre nem is számítottunk.

Tudvalevő dolog, hogy a nép nem a legnagyobb szeretettel s rokonszenvvel viseltetik a kötelességét hiven teljesítő és semmi szabálytalanságot meg nem engedő rendőri közegek iránt s mintegy szabadságának korlátozóit nézi s olybá tekintti őket, mint aminek semmi hasznát nem veszi.

Most e nézet megváltozott. Jóakarattal, bizalommal kezd viseltetni a rend őre iránt mindenki, mert tudják, hogy a rendőr már nem csak a rend őre, de mentő is. Baleset mindenkit érhet s így a rendőr mindenkiel tehet jót is és pedig nagy jót.

A nép e nézetváltozásának is megvannak a maga előnyei: rendőreink önértetesebbek, higgadtabbak, fellépésük biztosabb, tekintélyük nagyobb.

Őszintén ajánlhatom tehát az összes rendőrségeknek, hogy rendőreiket képeztessek ki mentőkké. Az államosítás kérdése nem tudni mikor lesz megoldva, addig is segítségünk magunkon, amint tudunk.

Én ugyan, s azt hiszem velem együtt még igen sok társam, csak a sötétben tapogatózunk a tekintetben, hogy milyen szervezetű, ügykörü s beosztásu lesz a közelebről (?) államosítandó rendőrség; szeretném azonban azt, hogy a rendőrségi szervezet államosításánál ne hagyják tekinteten kívül a mentő intézmény létesítését és általános szervezését és pedig olyan alakban, mint azt röviden előadtam, mivel így, azt hiszem, hogy a legbiztosabban, a legkönnyebben, a legzérrevezetőbben és a mi fő: a legolcsóbban volna megoldható e fontos és életbevágó kérdés.

Kuti István.

A junius havi rendes közgyűlésről.

— Eredeti tudósítás. —

Városunk törvényhatósági bizottsága múlt kedden tartotta meg rendes havi közgyűlését.

A bizottsági tagok feltűnő kevés számban jelentek meg, pedig hire ment annak, hogy a magyar katonai tanintézetek létesítése iránt benyújtott törvényjavaslat miatt a kormányhoz intézendő köszönő s hála felirat iránti indítványt többen ellenezni fogják és ismét oly élénk gyűlésnek leszünk szemtanúi, mint mikor a kvóta ügyében javaslatba hozott bizalmi feliratot leszávták. Igaz ugyan, hogy Panek Ödön biztag Apponyi Albert grófnak is kívánt köszönetet szavaztatni és hogy Sztankay Ferenc azt indítványozta, hogy csakis a király ő felségéhez intéztessek egy megköszönő hódoló felirat, de azért mégis minden szavazás nélkül, a tanács indítványa egyhangulag elfogadtatott.

A közgyűlésen Szitnyai József polgármester foglalta el az elnöki széket, mivel — mint megírtuk, — a főispán akadályozva volt a Budapesten ugyan e napon megtartott főispáni konferencia miatt az idejövételben.

Polgármesterünk szívélyesen üdvözölve az egybegyűlt tagokat, szép szavakban emlékezik meg arról, hogy 30 év előtt koronázott meg felséges urunk és királyunk, és hogy e nap megszentelt napja a nemzetnek. Indítványozza tehát, hogy a soha meg nem

szűnő ragaszkodás és hódolat jeléül a felséghez méltó módon a törv.-hat. bizottság hódolatának kifejezést adjon és azt az alkalomból is jegyzőkönyvileg megörökítse. — Ez indítvány nagy lelkesedéssel egyhangulag el lett fogadva.

Ezután felszólalt Pauer János biz. tag és megbotránkozásának ad kifejezést a fölött, hogy a vöröskút alatt lakó városi erdővéd, mint azt felszólaló személyesen tapasztalta, a különben is czélt tévesztett módon épült erdővédi lak melletti nyílt vízvezeték mindenféle piszkokkal beszennyezi. Ez tehát türhetetlen állapot és sürgősen indítványozza, hogy a vízvezeték befödessék és a viznek tisztán tartására a kellő gond és felügyelet fordítassék. — Erre a közgyűlés utasította a város tanácsát, hogy a kérdéses vízvezeték haladéktalanul befödessék és ha mulasztás esete forogna fen, az erdővédet felelősségre vonja.

Most következett a tanács amaz indítványa, hogy Debreczen város átirata kapcsában a kormányhoz köszönő és üdvözlő felterjesztés tétessék a katonai intézetek tárgyában tett törvényjavaslata alkalmából. Az indítvány első sorban kiemeli, hogy a kormányknak sikerült a felségének előzetes szentesítését e törvényjavaslat benyújtásához megnyerni és így első sorban azt indítványozza, hogy a király a felségéhez intéztesék egy hódoló felirat, másodsorban pedig a kormányhoz egy megköszönő üdvözlő intéztesék.

Panek Ödön biz. tag örömmel járul mindig ahhoz, hogy a haza és nemzet érdekei körül érdemeket szerzett tényezők ily módon üdvözöltesse. Lelkesedéssel járul ahhoz, hogy a felségéhez ez alkalomból is hódoló felirat intéztesék és azt sem ellenzi, hogy a kormányt e törvényhatóság bizalma jeléül üdvözölje, de indítványozza azt, hogy ez üdvözlő nemzetünk s közéletünk azon kimagszó alakját is érje, ki évtizedeken át küzdött a kérdéses czél eléréseért és ez: gróf Apponyi Albert. Méltányos tehát, hogy őt is üdvözöljük, mi a jövőre való tekintetből csak előnnyel bírhat városunkra, mi már a legrövidebb idő alatt bebizonyosodik.

Szítnyai József polgármester nem von le semmit gróf Apponyi Albert érdemes működéséről, sőt azt ő is elismeri, de ki kell jelentenie, hogy a kérdéses czél elérésénél nem őt illeti meg az érdem, hanem az eszme felvetésében egy oly volt képviselőt, aki jelenleg nem képviselő. Különben is azon viszony, melyben kormányunkkal szemben állunk, kizárja azt, hogy a felszólaló biz. tag pótdívtványát elfogadásra ajánlhatná.

Sztankay Ferenc biz. tag nem tartaná magát jó hazafinak és magyar állampolgárnak, ha nem járulna teljes melegséggel és lelkesedéssel ahhoz, hogy ez alkalomból is hódoló ragaszkodásunkat felséges királyunkhoz ne dokumentálnók. De ő azt ohajtaná, hogy csakis a királyhoz, ki e törvényjavaslat elkészítését mintegy megparancsolá, intézzünk hódoló feliratot, a kormány üdvözlését azonban ejtsük el.

Farbaky István orsz. gyűl. képviselőnk nézete szerint itt az képezi az egyedüli kérdést, hogy Debreczen város átiratát pártoljuk-e vagy sem és csatlakozzunk-e a kormányhoz intézendő bizalmi szavazathoz. Itt tehát világos a czél. Hogy melyik fontosabb tény, egy eszme felvetése vagy annak megfestesítése, az ez alkalomnál szóba voltaképen nem is jöhet. — Egy konkrét javaslattal állunk szemben, mely javaslatot elfogadásra melegen ajánlja.

Händl Vilmos biz. tag többszörösen hangsúlyozza, hogy örömmel és teljes meggyőződésből csatlakozik a tanács indítványához. Helyesnek, megokoltnak tartja, hogy ez alkalomból is tanujelét adjuk tántorithatatlan hódolatunknak és szeretetünknek a felségéhez; a kormány megérdemli az elismerést, mert ez nagy vívmány. Ki volna közöttünk, ki a 48-as eszmék iránt ne lelkesedne és ne fogadná örömmel, ha egy már 48-ban felvetett eszme most testté válik.

Sztankay Ferenc biz. tag kijelenti, hogy a 48-as eszméknek ő is lelkes híve, de a mostani kormányknak ép azért híve nem lehet, mert ez a 48-as eszméket „lefőzni” iparkodik, mint azt a sajtótörvény javaslat 16 szakaszával megkísérli. Ő tehát újból indítványozza, hogy csakis a felségéhez intéztesék hódoló felirat. A közgyűlés ezután a tanács indítványát egyhangulag mégis elfogadta.

Bernhardt Adolf gazdasági tanácsos jelentésénél a közgyűlés a hullá kamrák építését elrendelte és az ez iránti tervek benyújtására a városi mérnököt utasította.

A polgármester jelentése a közigazgatás mult havi állapotáról felolvasatott és tudomásul is vétetett. Különösen tetszéssel találkozott a jelentés azon része, melyben el van mondva, hogy Magyarics Ágost iparfelügyelő a kormány megbízásából három napig itt időzött és különösen a cipőgyár bajait vizsgálta meg. Az iparfelügyelő kijelentette, hogy a bajok orvoslásáról gondoskodva lesz, hogy a tanoncok és segédek oly munkarend mellett kapnak foglalkozást,

mely szerint nemcsak egyszerű gyári munkásokká, de egészen önálló iparosokká lesznek kiképezhetők; hogy a kormány azon esetben is fenn fogja tartani ezen itteni iparágat, ha a mostani czég a szerződéstől elállana vagy a szabott feltételeknek meg nem felelné. — Nem igen kedvező hangulatot ébresztett azonban a jelentés azon része, hogy a különféle beruházásokra szánt 150000frntnyi kölcsön ügye még mindig elintézellenül fekszik a belügyministeriumnál és így nincs pénz, a mivel a szükséges költségeket fedezni lehetne. Polgármesterünk itt [szóval kijelenti: „ily körülmények között várakozó állapotba kell helyezkednünk.” — Ha ez kedvezőtlen hangulatot ébresztett, akkor a jelentésnek a vízvezetékre vonatkozó része lehangolt-ságot idézett elő. Ez ügyben is itt járt egy kormány kiküldött, Zalka Emil, ki a Walsler-czég terveit nem tartja czélszerűnek és határozottan kijelentette, hogy a kettős vízvezeték nem felel meg a czélnak. Ő helyesebbnek találná a Szitnya hegy lejtőjén lévő vizek gyűjtését és a városba vezetését. Azt fogja tehát javasolni, hogy a Szitnya oldalán felfogható források levezetessenek és hogy ezen terv előmunkálatai a város megterhelése nélkül az államkincstár által eszközöltessenek.

E kérdéshez elsőnek Heincz Hugó szólalt fel. Ő ugy látja, hogy a vízvezeték kérdése ismét csak ad kalendasz gromasz lett elhalasztva. Tény, hogy mi viz dolgában nagyon szegények vagyunk; de behatóan foglalkoztunk e tárggyal, jobban ismerjük a viszonyokat mint azon kiküldött szakközeg, ki az általunk elfogadott vízvezeteki tervre kimondta, hogy az ros. De meg törv. hat. bizottságunk már szakított azzal az állásponttal, hogy a Szitnya oldalán létező vizek levezetessenek. Ő ugy tudja, hogy a Szitnya oldalán elegendő víz és oly forrás nem létezik, melyből érdemes volna 8—9 kilométernyi távolságba a vizet levezetni. Ilyen kalandos tervekkel kár tovább foglalkozni, mert az egészről elmondhatjuk, hogy olyan helyzetben vagyunk mint a kinek rég elmondták „nesze semmi fogd meg jól.” Ilyen körülmények közt tehát sürgősen indítványozza, hogy addig is, míg a tervbe vett vízvezeték elkészül, a város a szent-János forrás vizét házilag vezettesse le, mi 2000 forintnál nagyobb költséget okozni nem fog s legalább lesz kevés, egészséges, jó ivóvizünk.

Elnöklő polgármester csatlakozik Heincz Hugó indítványához, de kijelenti, hogy miután a városnak megterhelése nélkül fogja a kiküldött szakközeg előtanulmányait és terveit a vizevezetékre nézve megtenni, azt hiszi, az ellen senkinek se lesz észrevétele. (Felkiáltások: nincs! hadd mulasson itt!)

Pauer János elfogadja az ügyész és polgármester indítványát a szent-János forrás levezetésére nézve, de kiemeli, hogy a használati vizről is sürgősen gondoskodni kell. Kivánatos volna az ily teoretikus embereket praktikus adatokkal előzni és nekik kimutatni, hogy a most meglevő használati viz háromszor annyira fokoztatnék, ha zárt vezetékbe vezetnék.

Händl Vilmos utal arra, hogy már 3 év előtt lett közgyűlésileg elhatározva, hogy a szent-János forrás vize házilag levezetessék. Tehát e határozatot most csak végrehajtani kellene.

Sobó Jenő a kettős vízvezeték jónak sehogysen találja, habár a város körülményei által meg van okolva. Ha tehát ragaszkodunk e tervhez, a műszaki tanács s illetve a ministerium azt vissza fogja utasítani és ezzel ismét évekre elodáztuk a vízvezeték létesítését. Ő tehát kívánja, hogy a szakközeg ejtse meg az előmunkálatokat, mert hiszen ha a János forrás levezetetik, a főbajon segítve lesz; de ne ejtsük el a vízvezeték végleges rendezését.

Dr. Schwartz Ottó szintén hozzájárul a szent-János forrás levezetéséhez, de szükségesnek tartja ennek vizfogó területét vétel által biztosítani. E terület gyepe fel van szakítva, sok helyt a gyepréteg egészen hiányzik és a humus le van mosva és pusztá kötörmelék látható ott. Mily óriási fáradozásba fog kerülni e terület befásítása. Nem marad más hátra, mint e területet a major tulajdonosától megvásárolni, mely terület 30—40 holdat tesz ki. Kérdi még, nem lehetne-e kisajátítás útján a rétművelésre is alkalmas terület birtokába jutni.

Heincz Hugó egészen egy nézetben van az előtte szólóval, hogy a szent-János forrás környezete, ha kellőleg ápolva lesz, fokozni fogja e forrás vízbőségét. Maga részéről is proponálja, hogy a szükségelt teendők végzésével egy kisebb bizottság küldessék ki, mely e területet bejárja, a szükségelt térség nagyságát meghatározza, mert a majorhoz tartozó egész terület nem fog szükségeltetni. A kisajátítási kényszer ilyen esetekre nem terjed ki.

E szűkebb bizottság tagjai lettek: dr. Schwartz Ottó, Farbaky István, Heincz Hugó, Sobó Jenő és Huberth Andor.

A tárggyhoz hozzá szóltak még: Farbaky István, ki a vízjogi kérdést kívánja biztosítani és Sztankay Ferenc, ki a Paradiacsom hegyen lévő régi vízforrásokat is felhasználni kívánja.

A közgyűlés elhatározta a szent-János forrásnak házilag való levezetését és a szükséges terület esetleges megvásárlását.

Miután a bizottság nem volt szavazatképes, a Hönig és Zlinszky-féle ingatlanok eladása s illetve vétele fölött nem határozhatott.

Wiesner Adolf lemondása a bizottsági tagságról tudomásul vétetett azzal, hogy buzgó tevékenységéért jegyzőkönyvi elismerést szavaz a közgyűlés és a választás megejtését elrendeli.

A városi erdőmester jelentése tudomásul vétetett.

A városi főmérnök jelentése felolvasatott, melyből kitűnik, hogy a gázgyár rossz állapotban van, a csővezetés is rossz és így sok a gázkiáramlás.

Farbaky István szeretné tudni, hogy a nagymennyiségű kokszt és kátrányt értékesítik-e; mert ő indítványozná, hogy a helybeli kincstári kohónak ajánlat tétessék a kokszt átvétele iránt, mely ha nem is pótolná egészen a most használt sziléziát, de jutányosabb árak mellett ennek is nagy hasznát venné a kohó. A csővezetékre nézve pedig felhozza, hogy tudomása szerint van olyan készülék, melylyel pontosan meg lehet tudni, hogy hol van a csővezeték elrontva és hol történik a gázkiáramlás. Ennek felhasználása mellett tehát a javításokat részletenkint lehet eszközölni a nélkül, hogy az egész csővezeték megújítani kellene.

Huberth Andor városi mérnök erre kijelenti, hogy a kokszt és kátrány nagyban eladása eddig nem történhetett meg, mert nem akadt vevő; a mi a csővezeték és az előtte szóló által felemlített készülék illeti, arra azt mondja, hogy igen, van ily készülék, a város is bir ilyennel, de ez hasznavehetetlen állapotban van.

A közgyűlés utasította a város tanácsát, hogy a kohónak ajánlatot tegyen, másrészt a csővezeték helyreállíttassa.

A Szitnya-osztály által kért városi anyagi támogatásnál a tanács évi 50 frtot hoz javaslatba. Habár Jezsovics Károly biz. tag erős hangon szólt közbe, hogy „duplázzuk meg!” mégis csak a javaslat lett elfogadva. — Nem bírjuk elfojtani azon észrevételünket, hogy ezen egylet, mely városunk érdekében már eddig is oly sok üdvöset tett és a turista utak elkészítése és fentartása által a várost magát némileg a költségektől megkímélte, sokkal nagyobb anyagi támogatást érdemelt volna meg. De hisszük, hogy ez már a közel jövőben meg fog történni.

A budapesti szünidei gyermek-telep egyesületnek a Zebekény községben létesítendő egyesületi-telep és kórház segélyezésére a közgyűlés Farbaky István ajánlatára 200 frtot, mint alapító tagsági díjat szavazott meg.

Különfélék.

— **Személyi hírek.** Lovag Berkes Róbert csász. és kir. kamarás, a báró Geramb-Unio képviselője tegnap érkezett vissza Teremtő-tárnára, neje ő méltóságával Abazziából. — **Farbaky István** orsz. képviselőnk a pünkösdi ünnepeket itt töltvén, mult csütörtökön utazott vissza Budapestre. — **Dr. Toth Imre** bányakincstári ker. főorvos hivatalos körutjából csak e napokban érkezik vissza. — **Dr. Perleberg Arthur** ministeri tanácsos és a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság főnöke, **Czóbel Lajos**, pénzügyi tanácsos és **Madarassy Gábor**, pénzügyministeri osztálytanácsos f. hó 10-én a délutáni vonattal Selmezbányára érkeztek, hol a dohánygyárban szemlélt tartottak. 11-dikén reggel fél hét órákor kocsin Zolyomba indultak az ottani dohányáruda-raktárt megtekinteni. — **Nagy Géza** huszárörnagy, **Muszka József** közgyámveje, családjával együtt ez idő szerint városunkban időzik. — **Schöltz Vilmos**, **Hermann Emil**, **Gretzmacher Gyula**, **Winkler Benő**, **Schelle Róbert**, **Faller Károly**, **Fekete Lajos**, **Vadass Jenő** és **Csiby Lőrincz** akad. tanárok tanulmányutra utaztak el.

— **A valéta-bált** illetőleg a következő sorokat vettük: Ismét eltelik egy tanév akadémiánk, ismét vannak, kik végleg eltávoznak tőlünk és ismét lesznek nemsokára, kik elfoglalják a régiéket, az öregek helyét. Ha igaz az, hogy van még baráti szeretet és rokonszenv, akkor sok emberben fájó érzést kelt föl az, hogy ime egy-két jóbarát eltávozik köréből. Akadémiánk III. éves hallgatói mint minden évben, ez idén is május hó 29-én megtartották a szokásos ballagást, melyet egy bucsú estély követett. Ez estélyen azoktól búcsúztak el, kikhez legközelebb állanak — kollégáiktól — s megható volt látni a mint egyik mondá a másiknak igaz baráti csókok között: „Ballagj tovább boldogul!” De nemcsak kollégáiktól búcsúztak el, hanem e város közönségétől is az általuk rendezett valéta-bál alkalmával. Még utoljára láthatják e város hölgyeit, kiknek társasága oly vonzó volt rájuk nézve, még utoljára ölelheti karjaikra azokat kikkel oly szívesen mulattak; s habár többen még eljönnek Selmezbányára és tekervényes utai közé, már akadémiások többé nem lesznek. Mint a fejleményekből

megítélhető volt bátran mondhatjuk, hogy a valétá-bál igen kitűnően sikerült. Hallottuk a sok kocsis ro-bogását, melyben a szebbnél szebb nőcskéket láttuk elegáns bálitokban, kik mind a városi vígadó csinosan díszített helyiségeibe siettek, hogy ők is egy „Isten hozd”-ot mondjanak a távozóknak. A mit előre láttunk, hogy a jókedv oly nagyfokú lesz, miként a mulatságnak csak a késő hajnal vet véget, bekövetkezett. A vidékről is többen vettek részt a valetánsok által rendezett eme pompás mulatságon. Végül e sorokat befejezve, engedjek még a valétáns urak, hogy a „tovább ballagáshoz” mi is szívből minden jót kívánjunk, s hogy lapunknak továbbra is jó barátai maradjanak!

Letartóztatott selmeczi bankigazgató. A múlt napokban villámgyorsasággal, nagy szenzációt okozva mindenfelé elterjedt a hír, hogy Hell Jakab a selmeczi kereskedelmi és hitelbank intézet igazgatója, Amerikába szökött fia, Hell József ellen folyamatba tett büntető ügyben előzetes letartóztatásba helyeztetett Aranyos-Maróton. Sajnos, hogy e hír valóban bizonyult be és hogy az előzetes letartóztatást elrendelő vizsgálóbíró itt Selmezbányán is a kereskedelmi és hitelbank intézetben megejtette a vizsgálatot adatokat szerzendő Hell Jakab bűnrészessége, illetve bűnpálástól való viszonyának beigazolására. — Hogy mily gyanúok, mily bűnjelek vezették a vizsgálóbírókat arra, hogy egyik tekintélyes és vagyonos polgártársunkat, Hell Jakabot, előzetes letartóztatásba helyezze, azt mi pillanatnyilag természetesen nem tudhatjuk; de már is bekövetkezett szabadlabrába helyezése azt látszik igazolni, hogy ő József fia bűnrészességében nem részes. Az apa fia tettéért nem kártható mindaddig, míg beigazolván nem lenne, hogy ezzel egyetértett. A való tényét ez esetben is a vizsgálat lesz hivatva kideríteni. — De bármint álljon is a dolog, — annyit bizvást és a közönség megnyugtatására mondhatunk, hogy a selmezbányai kereskedelmi és hitelintézet ezen különben sajnálatos eset által legkevésbé sincsen irritálva. Nincsen pedig azért, mert a Hell József-féle reeskomptált váltók azonnal 30000 frtnyi készpénzzel fedeztettek Hell Jakab által, mert Hell Jakab az intézet igazgatói állásról letartóztatása után rögtön lemondott, mert az intézet oly erős helyzetben van, hogy igazgatóját ért emez odiozítás magának a pénzüzetnek integritását absolute nem érintheti. Sok oldalról hozzánk intézett tudakozásokra kijelentjük, hogy legjobb tudomásunk szerint e sajnálatos esetből kifolyólag a kérdéses pénzüzetre nézve semminemű hátrány nem háramolhatik és további működésére befolyással nem bírhat. Nagyon sajnáljuk, hogy ezen pénzüzet, melynek élén oly előkelő férfiak állanak, a jelzett incidens folytán mégis csak némi diszkreditálás és diszkvalifikáció hírébe juthat, különösen rossz akarattól kifolyólag, pedig véleményünk szerint teljesen indokolatlanul. Ez már a legrövidebb idő alatt kimutatható lesz. — T. olvasóink tájékoztatására még felhozzuk, hogy Hell Józsefnek bankháza volt Verebelyen és nagy pénzüzeteket kötött, de úgy látszik, a tőzsdén nagyban szerencsétlenül játszott, mely körülmény oly helyzetbe sodorta, hogy család cselekedeteinek, melyekkel igen sok embert megkárosított, következményei elől Amerikába szökött. — Hell Jakab huzamosabb tartózkodásra Vihnye fürdőre utazott.

Rendőri hírek. Lopások. A múlt csütörtöki kirakó vásáron Ertl János és Androvits Béla ügyeségének sikerült több tolvajt letartóztatni kiknél sok lopott tárgy találtatott, mely lopott tárgyak a tulajdonosoknak visszaadattak, a tettesek pedig a rendőrségnél lett kihallgatásuk után a járásbíróshoz átkísértettek. Így Ertl János rendőrbiztos tetten érte ügyes megfigyelés mellett Benyó Máriát és Kovács Iszra Annát, kiknél megvizsgálásukkor két darab fehér csipke és két darab tarka kendő, egy pár posztó cipő, 11 darab kanál, egy reszelő, egy darab vörös perkály, egy darab pipa, két darab porcellán báb és egy imakönyv találtatott, melyeket a nevezettek ellop-tak. Androvits Béla rendőrbiztos utanjárásiának sikerült Ivanics Zsuzsi sekélyi és Sindler Mária lengei lakosokat tetten érni, kik szalmakalapokat és egy pár női eszmat loptak el. — *A hernyófészkek szedését* elmulasztók a rendőrség által szigoruan meg fognak büntettetni, mert ezek okozói annak, hogy sok kertben a gyümölcsfák a hernyók által a szó szoros értelmében lekopaszta lettek olyannyira, hogy kertekben az idén nemcsak hogy kevés gyümölcs lesz, de sok fa is el fog ennek következtében pusztulni. Ezzel egyben tudtára adja a rendőrség a közönségnek, hogy a hernyógubók szedése literenként 20 krral lesz jutalmazva. (Késő eső után a köpönyeg. Szerk.) — *Betörés.* Steffultó külterületében folyó hó 10-én éjjel ismeretlen tettesek betörték a róm. kath. papi lakba s onnan mintegy 250 frt értékű ezüst nemű loptak el. A betörőket széles körben nyomozzák. A vizsgálat eredményéről annak idején bővebb tudósítást hozunk.

Vásár. F. hó 8-án megtartott *állatvásárra* felhajtattott szarvasmarha 734, ló 117 összesen 851 db. ebből eladatott szarvas marha 251 db. ló 13 db. összesen 264 db. A vásár vevők hiányában nem mondható sikerültnek. — *A kirakó vásár* nem nagy élénkséggel ment végbe, a rendőrségnek azonban mint azt rendőri híreinkben közöljük mégis elég dolga akadt.

Vidéki hírek. Garamréven a sertésvész pusztit s vagy 40 darab sertés már elhullott. — *Zsarnóca fejlődése.* Zsarnócán óvodát akarnak építeni s ez ügyben a képviselőtestület már össze is ült határozni. Miután azonban az ovoda-épültre eddigelé még csak 3000 frt van, melyen alkalmas épületet emelni nem lehet, határozatott, hogy az ovoda továbbra is bérelt épületben legyen, míg a megfelelő pénzüzet nem jön össze, hogy azon egy új megfelelő épület emeltesék. Zsarnóca városa különben is nagy áldozatokat

hozott annak fejlődésére. Ugyanis 8—9 ezer forint értékben egy gyönyörű városházát építettett jegyzői lakkkal egyetemben. A díszes épület a madarasaljai patak mellett épült fel s a kor igényeinek teljesen megfelel. Azon kívül 300 frtot áldozott fel a nevezett patak szabályozására, melytől egészen a patak partja kőfallal építettett be. A kaszinóval szemben levő telken gyönyörű földött tekepálya s park létesítettett, mely a maga nemében ritkítja párját. Zsarnóca különben a vasút építése óta nagyon fellendült s az óta több gyönyörű magánház is épült s jelenleg is épül, úgy, hogy rövid idő múlva egész kis városkává nővi magát. A magyarosodás is nagyon szépen halad, s ha ez így tart, úgy Zsarnóca oázis lesz a tót sivatagban. — *Ujbányán* gyönyörű állami iskolát építenek s össze s ábra kezdik meg a tanítást. — *Bakabányán* majálist rendeznek, melyre sok selmeczi is szívesen látott vendég lesz. — *Korponán* pünkösdi vasárnapján volt a bérmálás a mikor Rimely Károly beszterczebányai püspök mintegy ezer gyermeket részesített a bérmálás szentségébe. A püspök nagy pompával lett fogadva, melyen Hontmegye küldöttsége is Czibulya László alispán vezetése mellett részt vett. A város részéről Bujkovszky Mihály polgármester és Libertiny József járásbíró által lett a magas vendég üdvözölve. Másnap diszebed volt, melyen a püspök a pápát, a királyt is Hontvármegye közönségét éltette. A diszebeden számos toaszt lett mondva.

A beszterczebányai állami felsőbb leányiskola pünkösdi kirándulása fényesen sikerült. A kirándulás rendezői *Litschauer Teréz* internátusi igazgatónő és *Kesner* a felsőbb leányiskola igazgatói voltak. A növendékek kíséretében volt négy tanítónő és két nevelőnő. Pünkösdi vasárnapján érkeztek a városba kedves vendégeink, kiket a pályaudvaron dr. Kapp J. városi t. főorvos és Litschauer János kir. főmérnök fogadott. A növendékek gyalog, a tanítónők egy része kocsikon, másik része szintén gyalog érkeztek fel a városba, hol Bogyai János vendéglőjében volt az ebéd. A délutáni órák az erdészeti akadémia gyűjteményei megtekintésének voltak szentelve, hol Csibye Lőrincz erdőtanácsos ur volt a szíves magyarázó, kalauz és utmutató. A botanikus-kert megtekintése után dr. Kapp J. vendégszerető háza látta vacsorára a kedves kis csapatot, honnan ez jó kedvvel, élénken csevegve érkezett az internátussá átalakított Litschauer-féle házba. — Hétfőn, korán, 10 kocsin indult a társaság Szélnán a Szitnyára. A Gretzer-forrásnál reggeli, a Szitnyán ebéd és oszonna volt. A visszaérkezés, ismét Szélnán át, kocsikon történt. Az idő kedvező volt s ha valami kifogásolni valót találunk, úgy az az, hogy a Gloriette tetőzete el volt zárva s így a szép kilátás élvezetének nagy része csorbát szenvedett.

Közegészségügyi vizsgálat Hegybányán. F. évi június hó 4-én Hegybányára váratlanul kiszállt Nedeczky Árpád a bati járás főszolgabírája dr. Rosenfeld Zsigmond tb. megyei főorvossal a közegészségügy megvizsgálása végett. A vizsgálat a reggeli óráktól egész estig tartott. Megvizgálták az összes boltokat, korcsmát, pincézt, raktárt, mézártszékéket és a községi vágóhidat. — Némely boltban elkoboztak romlott túró, paprikát, mandolát, piszkos ürmértékeket. A boltok kivétel nélkül piszkosoknak találtattak. Ez alkalommal főszűk az italok megvizsgálására irányult és sajnos, nem csekély eredménnyel, a mennyiben égetett szeszes italokból három minta, és borból 14 minta vétetett — szabályszerű lepecsételést mellett — megvizsgálás végett. — Ugyanezen alkalommal a vizsgálat a leány- és a fiú iskolákra is kiterjedt és pedig oly pontossággal, hogy az egyes tanhelyiségek köbirtalma kiszámított és a tanulók számára arányosított. Az eredmény az volt, hogy a leányiskola V. VI. és VII. VIII. osztályait kivéve, valamennyi osztály túlszűfoltnak találtatott. Különösen kiemelendő az, hogy a becses lapjában kritizált leányiskola tisztaság, külső csin és felszerelés tekintetében a fiúiskolához képest, valóságos paradicsom. (Gyönyörű állapot! Szerk.) A jegyzőkönyv során a fiúiskolák következőleg voltak jellemelve: a falak kiszámíthatlan idő óta meszeletlenek, a padozat súrolatlan, rothadt, helyenkint teljesen hiányos, s a por egy ujnyi vastagságban diszlik a kályhán s egyéb iskolai bútorokon. Hogy milyen romlott, egészségtelen lehet ilyen helyiségekben a levegő, az képzeltető. Megütöközt a halóság azon is, hogy a fiúiskolákban három tanerő helyett hosszabb idő óta csak kettő van, minek oka a nyomoruságos fizetés, melynek javítása ezeljából az iskolázás a 100—100 frtnyi államszolgálat igénybe venni nem akarja, sőt az ellen kézzel lábbal védekezik. Egyáltalán a hegybányai fiúiskolák közegészségügyi tekintetben oly megbotránkoztatott, hogy azoknak azonnali bezárását az eljáró főszolgabíró csak a közeli vizsgákra való tekintettel ejtette el. Magától értetődik, hogy a nap folyamán észlelt, fent körülírt hiányok jegyzőkönyvbe vétettek és azoknak orvoslása az illetékes járási főnök részéről kilátásba helyeztetett. Mindezekből látszik, hogy a bati járás közönsége az új főszolgabíró úr hivatalos tevékenységére és ügybuzgalommal párosult szakismerete iránti bizalmában nem csalatkozott s erősen reményli, hogy ezen minden tekintetben vas férfit a már már nagyon meglazult közigazgatást rövid idő alatt helyreállítani, sőt tekintettel már eddig is kifejtett, szemmel látható üdvös ténykedésére, járását mintajárásnak fogja teremteni. Kívánatos, hogy édes hazánknak sok ilyen főszolgabírája legyen!

A Magyar Turista-Egyesület közgyűlésére május 27-én indultunk dr. Téri Ödön és dr. Környei Ede vezetése alatt Kőszeg felé. Szombat este érkezünk meg Szombathelyre, hol a vasvármegyei osztály elnöksége ékes szavakkal üdvözölt bennünket, mire dr. Marinovich Imre szokott szép elegantiájával válaszolt. Kellemesen lepett meg mindnyájunkat a fogadó bizottság közt Tirts Rezsőt, a Szitnya-osztály ügyvivő alelnökét

is láthatni, ki Léván, Pozsonyon át már délben ott volt. A rohamosan növekedő Szombathely városon végig futó villamos kocsikon a városba berobogva, a Sabaria vendéglőbe szállásoltattunk el és ugyanott a vasvármegyei turista barátokkal igen kellemes estét töltöttünk. Pünkösdi vasárnap korán reggel indultunk a vicinális vasuton Kőszegre, hova reggel 7 óra után megérkezve, zenével és egész ünnepséggel fogadtattunk. Nagy néptömeg élén először a kőszegi osztály elnöke, azután Kőszeg város polgármestere üdvözölt bennünket, mely két szép beszédre részünkről dr. Környei Ede, mint a kiránduló bizottság elnöke válaszolt. Az ünnepélyesen fellobogóztott városba bevonulva, elszállásoltattunk és azonnal a város nevezetességeinek megtekintésére indultunk kedves házigazdáink vezetése alatt. Van is Kőszegnek több érdekes látványossága, úgy mint: a régi Jurisich vár maradványai, egy nagyszerűen berendezett vizgyógyintézet, a gyönyörű park közepén álló hatalmas katona intézeti palota, melyben a múlt évben királyunk és a porosz császár laktak, a beneczesek kolostora és az igen csinos góthstílusú új katolikus templom. 11 órakor gyűltünk össze a régi városház tanácstermében. dr. Téry Ödön megnyitván a közgyűlést, a meg nem jelenhetett elnök báró Eötvös Loránd nevében üdvözölte a megjelent tagokat és felkérte őket, hogy a közgyűlés vezetésére dr. Környei Edét, a turisták szeretett nesztorát kérjék fel, ki is az elnöki széket elfoglalta. Az igazoló bizottságjelentése szerint a budapesti-, a borsodi bükk-, az egyetemi-, a kassa-vidéki-, a kőszegi-, a mátra-, a tátra-, a vasvármegyei-, a vágvölgyi- és a szitnya-osztály van képviselve, az utóbbi a személyesen megjelent ügyvivő alelnök által, ki ezért viharos éljenzéssel lett megjutalmazva. A dr. Marinovich által felolvasott érdekes jelentés után egyéb folyó ügyek intéztettek el. Sajnálattal kellett dr. Marinovich lemondását elfogadnunk, de helyébe sikerült megnyernünk dr. Thirring Gusztáv kipróbált munkaejét. Miután még a jövő évi közgyűlés helyeül — a vágvölgyi osztály kérelmére — Trecsén városát jelöltük ki, Wittinger Antal tartotta meg a kőszegi vidéket megismertető előadását, mely oly érdekesen és oly szépen volt összeállítva, hogy azért a jelen voltak lelkes és hosszantartó éljenzéssel jutalmazták meg a derék szerkesztőt. A közgyűlés után a Weiszbacher-féle vendéglőben folyt le a disz-bankett, mely kitűnő ételek és italok, jó zene mellett, számos szép toasztokkal lett fűszerezve. A megjelent turista testvérekre emelt poharat a derék kőszegi elnök, a vendégek polgármester, mire dr. Környei választott mindnyájunk nevében; felköszöntetett dr. Téry, dr. Környei, Tirts Rezső kétszer, ki utóbb válaszolt is. A bankett után 4^{1/2} órakor az egész társaság felment a kálvária-hegyre, (szép kilátás) onnan a forráshoz, hol czementes falból 7 oroslán szájából egy-egy hatalmas vizsugár szökken ki, mindegyik a 7 magyar vezér után megnevezve; a rendkívül dus vízmennyiség egy czementezett vízmedencébe fogódik fel. Innen leereszkedtünk Röt közsébe és rövid pihenő, és igen szép séta után vissza a városba, midőn az út mentén álló egyik villából röppentyűt bocsátottak fel tiszteletünkre. — Másnap korán reggel indulás a hosszú turra, fel Ó házhoz, hol a gyönyörű millenniumi kilátó torony áll, melyről tágas szép kilátás nyílik; innen tovább a Hörmann-forráshoz, hol valóságos lukullus villás reggeli várt ránk; zene, táncz érdekes csoportok stb. (az egyik budapesti azt a megjegyzést tette: hasonlót csak Selmezen lehet élvezni) 1 orai pihenés után tovább a hatalmas hegyhát legmagasabb pontjára, az irottkő melletti Árpád kilátó toronyhoz; 883 méter. A dunántúli vidék ezen legmagasabb pontjáról terjedelmes kilátást élveztünk, Schneeberg, a Raxalja, a stíriai hegyek, Gleichenberg, az osztrák határhegység, a Fertő-tó és a szomszéd vármegyék igen számos községei várai stb. igen szép látkörben tűnnek fel. Itt is a vasvármegyei osztály étel és italokkal vendégtelt meg bennünket, de rövid fél órai tartózkodás után utnak kellett indulnunk, mert Borostyánkő után 4 órai gyaloglás várt ránk, melyet szép erdőkön azután 3 községen át szerencsésen meg is tettünk; megnéztük a borostyánkői érdekes várat is, 32 kilométeres gyaloglás, megpihenés is felfrisülés után kocsikon indultunk gyönyörű al-alpesi vidéken végig Kőszegre és innen az esti vattal vissza Budapestre. Vissza varázsolva az átél szép napok emlékét szívből eredt köszönetet mondunk a kedves kőszegieknél azon nagy vendégszeretetért és szíveségért, mellyel bennünket ott létünk alatt elhalmoztak. Eljének!

Lövészet. Közbejött akadályok miatt a május hó 30-ikán tartott lövészetéről való tudósításunk elmaradt, mit most pótolunk. E lövészetben 655 lövéssel 703 köregység éretett el. Friebert Ferencz 2, Krausz Géza 2, Stuller Gyula 2, Belházy Gyula 5 és Seidel Ágoston 5 négyest lött. Az első díjat Seidel Ágoston szöglövésre, a másodikat Fiedler Gyula jó négyesre nyerte el. — A pünkösdi ünnepek miatt a lövészet e héten az ünnep másodnapján, hetfőn lett megtartva. Talán ezen körülmény az oka, hogy úgy lövészek mint vendégek igen lassan gyülekeztek, mert valószínűleg nem is tudták, hogy lövészet van. Érdekes volt, hogy egy lövész, aki a várakozást megunván a lövöldén elaludt, azt álmodta, hogy a lövészet folyamán 3 szöglövés esett s ezen álmát a lövészet előtt a többieknek el is beszélte. S lón csodálkozás midőn tényleg a harmadik szöglövés esett. Ezek közül egyet Seidel Ágoston lött, mellyel az első díjat nyerte, a másik kettőt pedig Belházy Gyula lötte és a második díjat vitte el. Négyeseket löttek még az említettekön kívül Friebert Ferencz és Fiedler Gyula. A közgyűlés közbejött akadályok folytán csak *f. hó 20-án* fog megtartatni.

